

MIRALLS

Núria Feliu

“Cal que l'entorn de les persones malaltes sigui inclusiu”

pàg. 4 i 5

BON VIURE

Els productes propers que ens ofereixen les agrobotigues

pàg. 7

Quaderns d'Illacrua 28

DIRECTA 194

28 de juliol de 2010

PxC: les clavegueres del 'Catalunya, terra d'acollida'

La Plataforma x Catalunya és un clar exponent dels nous partits nacionalpopulistes que han emergit arreu d'Europa. Per mitjà de la representació de la població immigrant com a “pervertidora” de les essències de la comunitat i donant suport al discurs de rebuig a la corrupció de la classe política, el partit d'Anglada ha aconseguit instal·lar el seu discurs antiimmigració en el debat polític. Alhora, les declaracions de líders de CiU i del PP han contribuït en bona mesura a normalitzar la xenofòbia. Aquesta ha estat la gran victòria de la PxC: condicionar l'agenda de la resta de partits i haver aconseguit la penetració del rebuig vers la immigració a bona part de la societat catalana.

Miguel Ángel del Río Morillas
Aleix Purcet Gregori
afons@setmanaridirecta.info

Parlar de la Plataforma per Catalunya (PxC) és parlar d'extrema dreta postfeixista, de caràcter postindustrial i nacionalpopulista; tanmateix, seria una error qualificar-la, simplement, com un partit feixista. Ens trobem davant una nova extrema dreta que no renega de l'herència feixista dels anys d'entreguerres, tot i que no planteja un retorn als règims d'aleshores. La PxC segueix la consigna d'un dels líders històrics del neofeixisme italià, Giorgio Almirante, del Movimento Sociale Italiano: “Ni renegar del feixisme ni restaurar-lo”. En aquest sentit, és esclareïdor el punt 1.3 de la declaració programàtica de la PxC: “El partit elaborarà la seva doctrina pròpia tenint en compte els elements positius dels corrents filosòfics i ideològics de qualsevol signe que hagin jugat una paper decisiu en la història d'Europa”. N'és un exemple, l'adopció dels mecanismes d'inclusió i exclusió de caràcter radical, tan representatius del feixisme clàssic.

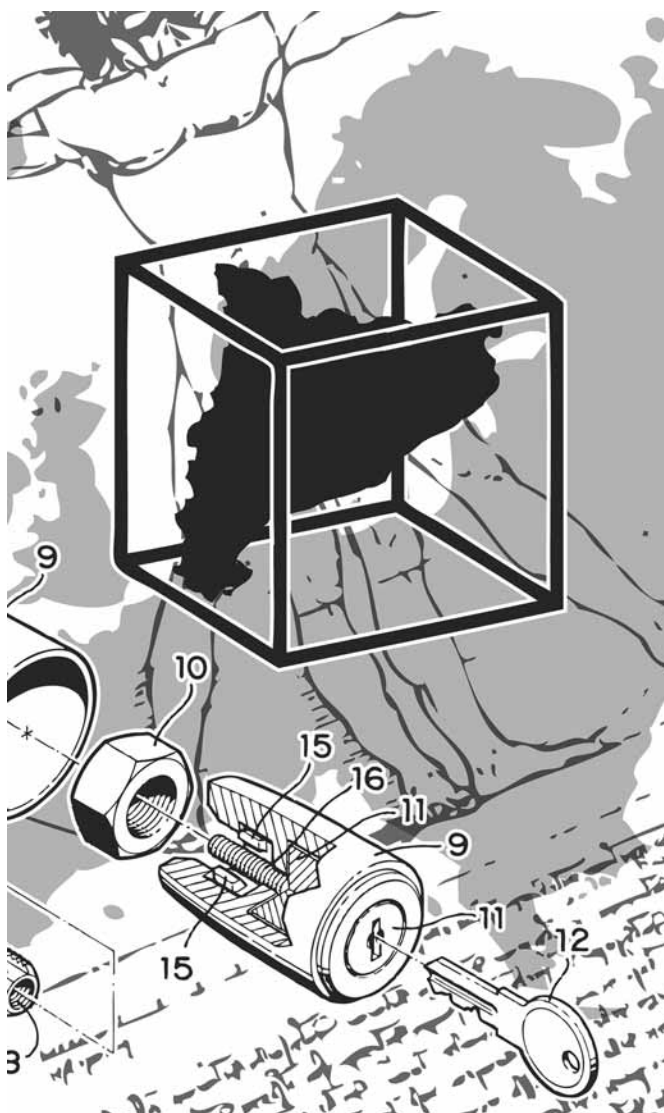
Identitat i tradició

En el cas de la PxC, els mecanismes d'inclusió i exclusió resten vehiculats a través d'una lectura excloent de la identitat, mitjançant un diferencialisme radical entre les persones “autòctones” i les estrangeres. Però, qui és la persona “autòctona”? No és aquella que habita i treballa a Catalunya, però ni tan sols aquella qui hi ha nascut. Només és autòctona aquella persona que pertany culturalment a la comunitat. Per molt que hagi nascut a Catalunya, sempre serà una persona “im-

migrant” –terme que és més entès com a gerundi que com a substantiu, és a dir, una persona que està de pas–, sempre estarà maculada per una cultura “hereditària”, incompatible amb l'occidental. La persona immigrant (i l'estrangera per excel·lència és la musulmana, gihadista en potència) és representada com una agent “colonitzadora/invasora” i “pervertidora” de les essències de la comunitat. Així, la PxC va més enllà del concepte racial per esdevenir un moviment defensor de la “tradició” (cristiana) davant de “l'usurpador islàmic”. El partit nega rotundament ser racista i s'autoanomena *identitari*. En nom de la preservació de la identitat, aspira a atènyer la *cota zero d'immigració*, ja que –segons els seus postulats– les persones immigrants i les autòctones són tan radicalment diferents que la convivència entre elles és del tot impossible.

– *Allò preocupant no és l'origen ultradretà dels líders de la PxC, sinó que un sector important de la població es mostri receptiu al seu discurs*

– La persona immigrant és concebuda com un “paràsit” del sistema de protecció social estatal que abusa dels “privilegis” atorgats pels polítics, en detriment de la població autòctona. La immigració vertebra tot el diagnòstic del partit sobre els mals de la societat actual. Les immigrants

IL·LUSTRACIÓ:
Pere Tubert Juhé

—argumenten— estan posant en greu perill la cohesió social i desvalisen l'estat del benestar, de manera que cal reaccionar amb un "xovinisme de l'estat del benestar" i la "preferència nacional", és a dir, que les prestacions socials han de ser per a la població autòctona: *els d'aquí, primer*, és un eslògan de tots els moviments nacionalpopulistes. La persona immigrant és estereotipada com a agent portadora de la inseguretat ciutadana, ja que provoca delinqüència, atur (treu llocs de treball a la població autòctona), problemes de veïnatge, proliferació de conductes incíviques, competència deslleial vers els comerços autòctons (a causa de suposades normes comercials a favor de les persones immigrants) o pèrdua de qualitat del sistema educatiu.

Contra la política tradicional

Ahora, els partits polítics són jutjats severament com una classe elitista i corrupta, benefactora de la població immigrant (i, per tant, quintacolumnista dins la comunitat). En canvi, se'ls acusa de no tenir cap cura de "l'humil treballador", que paga els seus impostos "religiosament". El populisme demagògic angladista s'inverteix d'"advocat dels pobres", dels "de baix" en lloc dels "de dalt", tot expressant en veu alta allò que pensa "el poble" i que el discurs oficial —presoner d'allò políticament correcte— no gosa dir. La PxC postula una *relació directa* entre aquest "poble" i les seves representants, en contraposició a la democràcia parlamentària i la partitocràcia liberal. Aquesta deslegitimació de la política "tradicional" i dels seus partits —que pot trobar un terreny abonat en temps de de-

safeció política de la ciutadania i índexs rècords d'abstenció electoral— és una de les causes de l'organització de l'angladisme com a plataforma cívica "monotemàtica", en comptes de partit.

Només en el sentit d'aquest lligam "umbilical" entre organització i poble, la PxC es declara demòcrata. Respecta les regles del joc del sistema, però la democràcia només és concebuda com un mitjà: d'acord amb els seus principis, les institucions democràtiques patirien una profunda desfiguració, en cas que la Plataforma per Catalunya arribés al poder.

El 64% de la població catalana està en contra de l'empadronament de les persones immigrants il·legals

La PxC no es diferencia en res dels seus "germans grans europeus", que, arran de la crisi econòmica i la subsegüent recerca d'un boc expiatori en la població immigrant, es troben en un moment àlgid. Només per citar alguns exemples, el Front National francès, la Lega Nord padana, el Vlaams Belang flamenc o el Jobbik hongarès s'enquadren en aquests paràmetres ideològics. Segons l'historiador Xavier Casals, aquests partits "es presenten com a moviments transversals en l'eix dretes/esquerres" (primer punt de la declaració programàtica del partit: "PxC no és de dretes ni d'esquerres, sinó un projecte del sentit comú ciutadà") i, en el cas particular de la Plataforma, "també al marge del debat sobre l'encaix Cata-

lunya/Espanya", ja que, "més que la nació territorial, defensen tancar files al voltant d'un sistema de valors i una civilització enfront de la invasió de l'islam".

El discurs nacionalpopulista és capaç de sobrepassar els límits de la ultradreta tradicional. Anglada ha afirmat: "Jo no sóc d'ultradreta (...). Només sóc un demòcrata (...). No som ni de dretes ni d'esquerres, però cobrim un buit en un tema sobre el qual la resta de partits ha evitat pronunciar-se". Que Josep Anglada i la plana major del partit (els Armengol, Pericàs, etc.) siguin ultradretans camuflats i que la seva recent conversió democràtica sigui poc menys que miraculosa és, de fet, el menys important. Allò autènticament preocupant és la manera com la PxC està sent capaç d'instal·lar, en el debat polític, un discurs antiimmigració per la defensa d'una comunitat amenaçada —tant en els seus valors com en la seva viabilitat econòmica—, al qual es mostra receptiu un sector de població que no té pas cap antecedent polític ultradretà: el 64% de la població catalana està en contra de l'empadronament de les persones immigrants il·legals i el 24,1% es planteja votar un partit amb un discurs de rebuig a la immigració (enquesta publicada a *El Periódico* l'abril de 2010). Desemmascarar els seus líders, tot i que pugui servir per desprestigiar l'organització, és bastant fútil a l'hora de combatre un fenomen social com la *lepenització dels esperits*.

Un terreny abonat al nacionalpopulisme

Diffícilment podríem entendre el fenomen nacionalpopulista sense tenir en

compte les transformacions estructurals de llarga durada que han experimentat les nostres societats contemporànies. Per entendre l'emergència del vot nacionalpopulista de protesta en sectors que no se situen dins de l'univers ideològic de l'extrema dreta, cal tenir en compte diversos factors. Per exemple, les ansietats de les classes mitjanes davant de l'eventualitat de la pèrdua d'estatus i la precarització de les condicions laborals de la classe obrera (a conseqüència de la crisi del sistema *fordista* de producció i la deslocalització industrial, que, amb la manca de referents ideològics després del col·lapse de l'URSS, hauria fomentat la desmobilització d'aquest sector i hauria accentuat el seu sentiment identitari per davant de les fidelitats de classe). També cal tenir en compte la dinàmica de pèrdua de credibilitat per resoldre els problemes "quotidians" en què està inserit el sistema parlamentari liberal.

La nova societat postindustrial i la globalització han desvetllat noves preocupacions en la ciutadania, com la inquietud davant el fenomen de la immigració, la inseguretat ciutadana (tant en el sistema de valors, de treball o de protecció social), la pèrdua de sobirania davant d'organismes supranacionals i el desencís davant la política tradicional. En aquest context, el nacionalpopulisme proporciona respostes noves a les preocupacions ciutadanes. És el que el polítleg P. Ignazi ha teoritzat com a *consensos diversificats*, basats a oferir respostes en temes de valors i identitaris molt més que en interessos definits.

L'emergència dels partits nacionalpopulistes, per tant, està precedida per un

Declaracions com les d'Heribert Barrera, Marta Ferrussola o Artur Mas han ajudat a 'normalitzar' el discurs antiimmigració

El triomf de la PxC ha estat haver condicionat l'agenda de la resta de partits

caldo de cultiu, de manera que aquests no són mers accidents del sistema que sorgeixin espontàniament i per casualitat. Sempre han estat allà i la diferència entre el seu èxit i el seu fracàs rau a haver sabut ser congruents amb l'actualitat i oferir respostes a les seves problemàtiques. Per contra, el fracàs de l'extrema dreta espanyola s'explica pel seu anacronisme: n'és un exemple, el partit on es va iniciar políticament Anglada, Fuerza Nueva. Prèviament a l'eclosió electoral dels partits nacionalpopulistes, ja havia tingut lloc la seva sedimentació social, en un procés que ha estat categoritzat pel politòleg P.A. Taguieff com la *lepenització dels esperits*.

Normalitzar la xenofòbia

Durant els últims anys, el discurs antiimmigració ha anat abandonant l'espai del prejudici privat i s'ha anat normalitzant públicament. No han ajudat gens a aturar aquest fenomen afirmacions catastrofistes com les d'Heribert Barrera ("Si continuen els fluxos migratoris actuals, Catalunya desapareixerà") o Marta Ferrussola ("D'aquí a deu anys, potser les esglésies romàniques no serviran, serviran les

mesquites"). Fins i tot Artur Mas s'ha sumat a aquest carro, tot justificant Ferrusola amb l'argument que "va fer una reflexió en veu alta, (...) reflexions que segurament comparteixen milers de persones a Catalunya".

A aquestes declaracions irresponsables, s'hi han de sumar diversos brots xenòfobs, que desmenteixen el tòpic que tant Catalunya com Espanya no són racistes, que els racistes són els altres. En són exemples, els casos de Ca n'Anglada (Terrassa) el 1999, els actes de Premià de Mar contra la construcció d'una mesquita el 2002 i, últimament, els de Salt. Més recentment, han contribuït a la normalització del discurs xenòfob fets com la polèmica sobre el padró a Vic (el municipi on la PxC té més representació institucional), que va emergir quan el batlle d'Unió va proposar negar l'empadronament a les persones amb estatus il·legal (que, d'aquesta manera, no podrien gaudir dels serveis assistencials bàsics).

El debat sobre el burca, un xic artificiosament tenint en compte el nombre insignificant de musulmanes que el vesteixen, i

que ja ha estat prohibit en alguns ajuntaments amb regidors de la PxC com El Vendrell, o l'adopció d'un discurs de control estricte de la immigració per part dels partits de dretes també han contribuït a aquesta normalització de la xenofòbia.

Pel que fa al discurs del control de la immigració dels partits de dretes, cal destacar el lema amb què Duran i Lleida es va presentar a les eleccions generals de 2008: "Els immigrants no vénen per ganes, sinó per gana. Però a Catalunya no hi cap tothom". I també l'envestida directament xenòfoba de Xavier García Albiol a Badalona, que després de l'escàndol dels pamflets vexatoris contra la població romanesa, encara conserva el seu càrrec.

El fet que la PxC condicioni l'agenda de la resta de partits en una qüestió, la de la immigració, sobre la qual sovint aquests han preferit mirar cap a una altra banda –també les esquerres, més enllà que discursos vacus sobre la multiculturalitat– ja és un triomf pel partit d'Anglada, que pot aprofitar la gestió política vacil·lant del fet migratori per treure'n un rendiment electoral a les properes eleccions autonòmiques.

Què és el racisme diferencialista?

L'extrema dreta nacionalpopulista ja no és racista en el sentit biològic del terme. Ho és en l'aspecte cultural. Anglada no té cap dubte que l'islam és molt inferior a la civilització occidental. Però el seu racisme és molt més rústec que el d'altres moviments nacionalpopulistes, que han tendit a refinar el seu discurs. El diferencialisme, teoritzat per la *Nouveau Droit* francesa, proclama que tota cultura és respectable, que no existeixen cultures superiors ni inferiors i que la diversitat és positiva, sempre i quan les cultures no es mesclin, ja que la barreja ocasiona, ara i adés, conflictes de convivència entre comunitats. És a dir: cadascú a casa seva. Aquest discurs és especialment pervers perquè efectua una retorsió del discurs clàssic de l'antiracisme i s'atorga una aurèola d'humanisme i tolerància vers la diversitat. Per aprofundir més en aquest concepte, resulta útil l'obra d'Étienne Balibar i Immanuel Wallerstein, *Raza, Nación y Clase*.

